

نظریه‌های شخصیت

(ویراست پنجم)

مؤلفان:

جس فیست و گریگوری جی. فیست

مترجم:

یحیی سید محمدی

نشر روان

Jess Feist and Gregory J. Feeist

جس فیست و گریگوری جی. فیست

نظریه‌های شخصیت، مؤلفان: جس فیست و گریگوری جی. فیست، مترجم: یحیی سیدمحمدی. - تهران: نشر روان،

۱۳۸۴

هجده، ۶۸۶: مصور، جدول، عکس، نمودار.

ISBN : 964 - 8345 - 21 - x ریال ۷۰۰۰۰

Theories of Personality (2002)

عنوان اصلی:

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. شخصیت. الف. فیست، گریگوری، J. Feist, Gregory J. ب. سیدمحمدی، یحیی، ۱۳۳۰. مترجم، ج. عنوان.

۱۵۵/۲

BF / ۶۹۸ / ف ۹۴ ن ۹۶

۱۳۸۴

م ۸۴ - ۹۸۶۸

کتابخانه ملی ایران

کلیه حقوق قانونی و شرعی برای ناشر محفوظ است. تکثیر تماماً یا قسمتی از این اثر به صورت حرفه‌پیشی و چاپ مجدد، چاپ افست، پلی‌کپی، فتوکپی و انواع دیگر چاپ ممنوع است. نقل مطالب به صورت معمول در مقاله‌های تحقیقاتی با ذکر نام کامل ناشر و کتاب آزاد است. متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان، تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

پست الکترونیکی

Email- ravan@virayesh.com

آدرس اینترنتی

www.ravan-p.com

نظریه‌های شخصیت (۲۰۰۲)

مؤلفان: جس فیست و گریگوری جی. فیست

مترجم: یحیی سیدمحمدی

ناشر: نشر روان

نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۸۴

لینوگرافی و چاپ: طیف نگار

صحافی: دیدآور

طراح روی جلد: جولنسکی (Jewlensky)

شمارگان: ۲۲۰۰ تعداد صفحات: ۷۰۴ صفحه

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

شابک: x - ۲۱ - ۹۶۴ - ۸۳۴۵ - ISBN : 964 - 8345 - 21 - x

مرکز بخش: تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان پنجم و ششم، پلاک ۱۱۵

تلفن: ۸۹۷۳۳۵۸ - ۹ تلفکس: ۸۹۶۲۷۰۷

فهرست مطالب

۱	درباره نویسندگان.....
۳	پیشگفتار نویسندگان.....
۷	پیشگفتار مترجم.....

بخش ۱: مقدمه

۱۱	فصل ۱ درآمدی بر نظریه شخصیت.....
۱۲	شخصیت چیست؟.....
۱۳	نظریه چیست؟.....
۱۳	تعریف نظریه.....
۱۳	نظریه و بستگان آن.....
۱۵	چرا نظریه‌های متفاوت داریم؟.....
۱۵	شخصیت نظریه‌پردازان و نظریه‌های شخصیت آنها.....
۱۶	چه چیزی باعث می‌شود یک نظریه مفید باشد؟.....
۲۲	پژوهش در نظریه شخصیت.....

بخش ۲: نظریه‌های روان‌پویشی

۲۷	فصل ۲ فروید: روان‌کاوی.....
۲۸	زندگی‌نامه زیگموند فروید.....
۳۶	سطوح زندگی روانی.....
۳۶	ناهشیار.....
۳۸	نیمه‌هشیار.....
۳۸	هشیار.....
۴۰	حوزه‌های عمل ذهن.....
۴۰	نهاد.....
۴۲	خود.....
۴۳	فراخود.....
۴۵	پویشهای شخصیت.....
۴۵	غرایز.....

۴۸	اضطراب
۴۹	مکانیزم‌های دفاعی
۵۰	سرکوبی
۵۰	عمل‌زدایی و جداسازی
۵۱	واکنش وارونه
۵۲	جابه‌جایی
۵۲	تثبیت
۵۳	واپس‌روی
۵۳	فراق‌گنی
۵۴	درون‌فکنی
۵۴	والایش
۵۵	مراحل رشد
۵۵	دوره کودکی
۶۳	دوره نهمگی
۶۴	دوره تناسلی
۶۴	بختگی
۶۵	کاربردهای نظریه روان‌کاوی
۶۵	روش درمانی پیشین فروید
۶۶	روش درمانی بعدی فروید
۶۷	تحلیل رؤیا
۷۱	لغزشهای فرویدی
۷۲	پژوهشهای مربوط
۷۲	مکانیزم‌های دفاعی
۷۴	تثبیت دهانی
۷۵	ارزیابی نظریه فروید

فصل ۳ آدلر: روان‌شناسی فردنگر

۸۱	زندگی‌نامه آلفرد آدلر
۸۲	درآمدی بر نظریه آدلر
۸۶	تلاش برای موفقیت یا برتری
۸۷	هدف نهایی
۸۸	تلاش برای جبران
۸۹	تلاش برای برتری شخصی
۹۰	تلاش برای موفقیت
۹۰	برداشتهای ذهنی
۹۰	خیال‌انگاری

۹۱	حقارتهای عضوی
۹۲	وحدت و انسجام شخصیت
۹۳	زبان بدن
۹۳	هشیار و ناهشیار
۹۴	علاقه اجتماعی
۹۴	منشأ علاقه اجتماعی
۹۵	اهمیت علاقه اجتماعی
۹۷	سبک زندگی
۹۸	نیروی خلاق
۹۹	رشد نابهنجار
۹۹	توصیف کلی
۱۰۰	عوامل بیرونی ناسازگاری
۱۰۱	گرایشهای محافظ
۱۰۴	نرینه‌نمایی
۱۰۵	کاربردهای روان‌شناسی فردنگر
۱۰۵	پیکربندی خانواده
۱۰۶	خاطرات قدیمی
۱۰۸	رؤیاها
۱۰۹	روان‌درمانی
۱۱۰	بزرگهشهای مربوط
۱۱۰	خاطرات قدیمی و صفات شخصی
۱۱۲	خاطرات قدیمی و نتایج روان‌درمانی
۱۱۳	ارزیابی نظریه آدلر

فصل ۴ یونگ: روان‌شناسی تحلیلی

۱۱۷	زندگینامه کارل یونگ
۱۱۸	سطوح روان
۱۲۳	هشیار
۱۲۳	ناهشیار شخصی
۱۲۴	ناهشیار جمعی
۱۲۵	کهن‌الگوها
۱۳۶	پویشهای شخصیت
۱۳۷	علیت و غایت‌شناسی
۱۳۷	پیش‌روی و پس‌روی
۱۳۸	تیبهای روان‌شناختی
۱۳۸	نگرشها

۱۳۹	کارکردها
۱۴۳	رشد شخصیت
۱۴۳	مراحل رشد
۱۴۶	خودپرورانی
۱۴۷	روشهای تحقیق یونگ
۱۴۸	آزمون تداعی واژه‌ها
۱۴۹	تحلیل رؤیا
۱۵۱	تخیل فعال
۱۵۲	روان‌درمانی
۱۵۳	بژوهشهای مربوط
۱۵۴	تبیها و جاذبه
۱۵۵	تبیها و عملکرد و موفقیت تحصیلی
۱۵۵	ارزیابی نظریه یونگ

فصل ۵

کلین: نظریه روابط شیء

۱۵۹	زندگینامه ملانی کلین
۱۶۰	درآمدی بر نظریه روابط شیء
۱۶۳	زندگی روانی کودک
۱۶۴	خیالها
۱۶۵	اشیا
۱۶۵	مواضع
۱۶۶	موضع پارانوید - اسکیزوید
۱۶۷	موضع افسرده
۱۶۸	مکانیزمهای دفاعی روان
۱۶۸	درون فکنی
۱۶۸	فرا فکنی
۱۶۹	تقسیم کردن
۱۷۰	همانندسازی فراقکن
۱۷۰	درونی سازی ها
۱۷۰	خود (ایگو)
۱۷۱	فرا خود
۱۷۲	عقده ادیپ
۱۷۴	دیدگاههای جدیدتر درباره روابط شیء
۱۷۴	دیدگاه مارگارت ماہلر
۱۷۷	دیدگاه هینز کوهاٹ
۱۷۹	دیدگاه اوتو کرنبرگ

۱۸۱	نظریه دلبستگی جان بولبی
۱۸۳	روان‌درمانی
۱۸۴	بزه‌های مربوط
۱۸۴	نظریه دلبستگی و روابط شیء کودکان
۱۸۶	نظریه دلبستگی و روابط بزرگسالان
۱۸۷	ارزیابی نظریه روابط شیء

فصل ۶ هورنای : نظریه روان‌کاوی اجتماعی

۱۹۲	زندگینامه کارن هورنای
۱۹۵	درآمدی بر نظریه روان‌کاوی اجتماعی
۱۹۵	مقایسه هورنای با فروید
۱۹۶	تأثیر فرهنگ
۱۹۶	اهمیت تجربیات کودکی
۱۹۷	خصوصیت بنیادی و اضطراب بنیادی
۱۹۹	سایقهای و سواسی
۱۹۹	نیازهای روان‌رنجور
۲۰۱	گرایشهای روان‌رنجور
۲۰۵	تعارضهای درون‌روانی
۲۰۵	خودانگاره آرمانی
۲۰۸	بیزاری از خود
۲۰۹	روانشناسی زنانه
۲۱۰	روان‌درمانی
۲۱۲	بزه‌های مربوط
۲۱۲	وابستگی بیمارگون
۲۱۳	رقابت جویی افراطی
۲۱۵	ارزیابی نظریه هورنای

فصل ۷ فروم : روان‌کاوی انسان‌گرا

۲۲۰	زندگینامه اریک فروم
۲۲۴	فرضهای اساسی فروم
۲۲۵	نیازهای انسان
۲۲۵	ارتباط
۲۲۶	تعالی
۲۲۷	ریشه‌دار بودن
۲۲۸	درک هویت
۲۲۸	معیار جهت‌یابی

۲۲۹	خلاصه نیازهای انسان
۲۳۰	فشار آزادی
۲۳۰	مکانیزمهای گریز
۲۳۲	آزادی مثبت
۲۳۲	جهت‌گیرهای منش
۲۳۳	جهت‌گیرهای بی‌نمر
۲۳۵	جهت‌گیری نمربخش
۲۳۵	اختلالهای شخصیت
۲۳۶	مرده‌گرایی
۲۳۶	خودشیفتگی بیمارگون
۲۳۷	همزیستی نامشروع
۲۳۸	روان‌درمانی
۲۳۹	روشهای تحقیق فروم
۲۴۰	منش اجتماعی در یک دهکده مکزیکی
۲۴۱	بررسی روانی - تاریخی هیتلر
۲۴۳	بزه‌های مربوط
۲۴۴	ارزیابی نظریه فروم

فصل ۸ سالیوان: نظریه میان فردی..... ۲۴۹

۲۵۰	زندگی‌نامه هاری استک سالیوان
۲۵۴	تنشها
۲۵۵	نیازها
۲۵۶	اضطراب
۲۵۷	پویشها
۲۵۷	بذخواهی
۲۵۷	صمیمیت
۲۵۸	شهوت
۲۵۸	سیستم خود
۲۶۰	شخصیت‌بخشی‌ها
۲۶۰	مادر بد، مادر خوب
۲۶۰	شخصیت‌بخشی‌های من
۲۶۱	شخصیت‌بخشی‌های خیالی
۲۶۱	سطوح شناخت
۲۶۲	سطح ابتدایی‌اندیشی
۲۶۲	سطح علت و معلول‌اندیشی صوری
۲۶۳	سطح منطقی‌اندیشی

۲۶۴	.....	مراحل رشد
۲۶۴	.....	نویاویگی
۲۶۵	.....	کودکی
۲۶۷	.....	دوران بچگی
۲۶۸	.....	پیش نوجوانی
۲۶۹	.....	اوایل نوجوانی
۲۷۰	.....	اواخر نوجوانی
۲۷۱	.....	بزرگسالی
۲۷۲	.....	اختلالات روانی
۲۷۲	.....	روان درمانی
۲۷۳	.....	بزه‌های مربوط
۲۷۴	.....	روابط درمانگر - بیمار
۲۷۵	.....	روابط صمیمانه یا دوستان
۲۷۶	.....	دوستان خیالی
۲۷۷	.....	ارزیابی نظریه سالیوان

فصل ۹ اریکسون: نظریهٔ پسا فرویدی..... ۲۸۱

۲۸۲	.....	زندگینامهٔ اریک اریکسون
۲۸۶	.....	خود (ایگو) در روان‌شناسی پسا فرویدی
۲۸۷	.....	تأثیر جامعه
۲۸۸	.....	اصل ایپیژنتیک
۲۸۹	.....	مراحل رشد روانی - اجتماعی
۲۹۲	.....	نویاویگی
۲۹۳	.....	اوایل کودکی
۲۹۵	.....	دورهٔ بازی
۲۹۷	.....	دورهٔ مدرسه
۲۹۸	.....	نوجوانی
۳۰۱	.....	اوایل بزرگسالی (جوانی)
۳۰۲	.....	بزرگسالی
۳۰۴	.....	پیری
۳۰۶	.....	خلاصهٔ چرخهٔ زندگی
۳۰۷	.....	روشهای تحقیق اریکسون
۳۰۷	.....	تحقیقات انسان‌شناختی
۳۰۸	.....	تاریخچهٔ روانی
۳۱۰	.....	ساختار بازی
۳۱۱	.....	بزه‌های مربوط

۳۱۱	هویت در اوایل بزرگسالی (جوانی).....
۳۱۳	خلاقیت در میانسالی.....
۳۱۵	ارزیابی نظریه اریکسون.....

بخش ۳: نظریه‌های یادگیری

۳۲۱	فصل ۱۰ اسکینر: تحلیل رفتاری.....
۳۲۲	زندگینامه بی. اف. اسکینر.....
۳۲۶	پیشگامان رفتارگرایی علمی اسکینر.....
۳۲۷	رفتارگرایی علمی.....
۳۲۸	فلسفه علم.....
۳۲۹	ویژگیهای علم.....
۳۳۰	شرطی‌سازی.....
۳۳۰	شرطی‌سازی کلاسیک.....
۳۳۱	شرطی‌سازی کنشگر.....
۳۳۹	ارگانیسم انسان.....
۳۳۹	انتخاب طبیعی.....
۳۴۰	تکامل فرهنگی.....
۳۴۱	حالت‌های درونی.....
۳۴۳	رفتار پیچیده.....
۳۴۶	کنترل رفتار انسان.....
۳۴۹	شخصیت ناسالم.....
۳۴۹	راهبردهای خنثی کردن.....
۳۵۰	رفتارهای نامناسب.....
۳۵۱	روان‌درمانی.....
۳۵۲	پژوهشهای مربوط.....
۳۵۳	چگونه شرطی‌سازی بر شخصیت تأثیر می‌گذارد.....
۳۵۴	چگونه شخصیت بر شرطی‌سازی تأثیر می‌گذارد.....
۳۵۵	ارزیابی نظریه اسکینر.....

فصل ۱۱ بندورا: نظریه اجتماعی - شناختی.....

۳۶۲	زندگینامه آلبرت بندورا.....
۳۶۴	انسان به عنوان موجودی عامل.....
۳۶۵	جبرگرایی متقابل.....
۳۶۷	مشارکتهای متفاوت.....
۳۶۸	رویاروییهای تصادفی و رویدادهای غیرمنتظره.....

سیستم خود	۳۶۹
کارآیی شخصی	۳۷۰
عامل جانشین	۳۷۴
کارآیی جمعی	۳۷۵
خودگردانی	۳۷۶
یادگیری	۳۸۲
یادگیری مشاهده‌ای	۳۸۲
یادگیری فعال	۳۸۵
رفتار کژکار	۳۸۵
افسردگی	۳۸۶
غویبها	۳۸۶
رفتارهای پرخاشگرانه	۳۸۷
درمان	۳۸۸
پژوهشهای مربوط	۳۹۰
کارآیی شخصی و ترک سیگار	۳۹۰
کارآیی شخصی و عملکرد تحصیلی	۳۹۱
ارزیابی نظریه بندورا	۳۹۲

فصل ۱۲ راتر و میشل : نظریه یادگیری شناختی - اجتماعی ۳۹۷

زندگینامه جولین راتر	۳۹۸
درآمدی بر نظریه یادگیری اجتماعی راتر	۴۰۰
پیش‌بینی رفتارهای خاص	۴۰۱
یثانسیل رفتار	۴۰۱
انتظار	۴۰۲
ارزش تقویت	۴۰۳
موقعیت روان‌شناختی	۴۰۴
فرمول پیش‌بینی اساسی	۴۰۵
پیش‌بینی رفتارهای کلی	۴۰۵
انتظارات کلی	۴۰۶
نیازها	۴۰۶
فرمول پیش‌بینی کلی	۴۰۹
کنترل درونی و بیرونی تقویت	۴۱۱
مقیاس اعتماد میان فردی	۴۱۳
رفتار ناسازگارانه	۴۱۴
روان‌درمانی	۴۱۵
تغییر دادن هدفها	۴۱۶

۴۱۷	حذف کردن انتظارات پایین
۴۱۸	درآمدی بر سیستم شخصیت شناختی - عاطفی میشل
۴۱۹	زندگینامه والتر میشل
۴۲۱	پیشینه سیستم شخصیت شناختی - عاطفی
۴۲۱	تناقض ثبات
۴۲۲	تعامل شخص - موقعیت
۴۲۳	سیستم شخصیت شناختی - عاطفی
۴۲۴	پیش‌بینی رفتار
۴۲۵	متغیرهای موقعیت
۴۲۶	واحد‌های شناختی - عاطفی
۴۳۱	پژوهشهای مربوط
۴۳۱	منبع کنترل و رفتارهای مرتبط با سلامتی
۴۳۴	تحلیل واکنشها به حکم او. جی. سیمپسون
۴۳۵	ارزیابی نظریه یادگیری شناختی - اجتماعی

بخش ۴: نظریه‌های آمادگی

۴۴۱	فصل ۱۳ کتل و آیزنک: نظریه‌های صفت و عاملی
۴۴۲	زندگینامه ریموند بی. کتل
۴۴۵	اصول تحلیل عاملی
۴۴۸	درآمدی بر نظریه صفت کتل
۴۴۸	روش P
۴۴۹	روش مشاهده
۴۵۰	صفات عمقی
۴۵۱	صفات شخصیت
۴۵۱	صفات حُلَقی
۴۵۵	صفات مرتبه دوم
۴۵۷	صفات پویشی
۴۵۷	نگرشها
۴۵۹	یرگها (سابقها یا انگیزه‌های فطری)
۴۵۹	صفات پویشی اکتسابی
۴۶۱	شبكة پویشی
۴۶۲	مبنای ژنتیکی صفات
۴۶۴	درآمدی بر نظریه عاملی آیزنک
۴۶۵	زندگینامه هانس جی. آیزنک
۴۶۸	ارزیابی شخصیت
۴۶۸	ملاحظات برای مشخص کردن عوامل

۴۶۹	.....	سلسله‌مراتب ارزیابیها
۴۷۱	.....	ابعاد شخصیت
۴۷۱	.....	عوامل اساسی شخصیت کدام‌اند؟
۴۷۷	.....	ارزیابی عوامل برتر
۴۷۸	.....	مبنای زیستی شخصیت
۴۷۸	.....	شخصیت و رفتار
۴۸۰	.....	شخصیت و بیماری
۴۸۱	.....	پژوهشهای مربوط
۴۸۲	.....	شخصیت دانشمندان و هنرمندان خلاق
۴۸۲	.....	زیست‌شناسی و شخصیت
۴۸۴	.....	ارزیابی نظریه‌های صفت و عاملی
۴۸۹	.....	فصل ۱۴ آلپورت: روان‌شناسی فردی
۴۹۰	.....	زندگی‌نامه گوردون آلپورت
۴۹۳	.....	رویکرد آلپورت به شخصیت
۴۹۴	.....	تعریف شخصیت
۴۹۵	.....	ساختار شخصیت
۴۹۶	.....	آمادگیهای شخصی
۴۹۸	.....	خویش‌شناسی
۴۹۹	.....	انگیزش
۴۹۹	.....	نظریه‌های انگیزش واکنشی و تأثیرگذار
۴۹۹	.....	خودمختاری کارکردی
۵۰۴	.....	انگیزش هشیار و ناهشیار
۵۰۴	.....	شخصیتی که از لحاظ روانی سالم است
۵۰۶	.....	بررسی فرد
۵۰۶	.....	علم ساخت‌زایی
۵۰۷	.....	خاطرات ماریون تیلور
۵۰۸	.....	نامه‌هایی از جتی
۵۱۱	.....	پژوهشهای مربوط
۵۱۱	.....	گرایش مذهبی و سلامت روانی
۵۱۲	.....	ارزیابی نظریه آلپورت

بخش ۵: نظریه‌های انسان‌گرایی / وجودی

۵۱۹	.....	فصل ۱۵ کلی: روان‌شناسی سازه‌های شخصی
۵۲۰	.....	زندگی‌نامه جرج کلی

۵۲۲	موضوع فلسفی کلی
۵۲۳	فرد به عنوان دانشمند
۵۲۴	دانشمند به عنوان فرد
۵۲۴	تناوب‌گرایی تعبیری
۵۲۵	سازه‌های شخصی
۵۲۶	فرض اساسی
۵۲۷	اصول تبعی حامی
۵۳۵	کاربردهای نظریه سازه شخصی
۵۳۵	رشد ناپه‌نچار
۵۳۸	روان‌درمانی
۵۳۹	آزمون REP
۵۴۲	پژوهشهای مربوط
۵۴۲	آزمون REP و کودکان
۵۴۳	آزمون REP و خود واقعی در برابر خود آرمانی
۵۴۳	آزمون REP و بیماران مبتلا به درد مزمن
۵۴۴	ارزیابی نظریه کلی
۵۴۹	فصل ۱۶ راجرز: نظریه فردمدار
۵۵۰	زندگینامه کارل راجرز
۵۵۵	نظریه فردمدار
۵۵۵	فرضهای اساسی
۵۵۶	خود و خودشکوفایی
۵۵۸	آگاهی
۵۵۹	نیازها
۵۶۱	شرایط ارزش
۵۶۲	رکود روانی
۵۶۵	روان‌درمانی
۵۶۹	فرایند
۵۷۱	نتایج
۵۷۲	فرد آینده
۵۷۴	فلسفه علم
۵۷۵	تحقیق شیکاگو
۵۷۵	فرضیه‌ها
۵۷۶	روش
۵۷۷	یافته‌ها
۵۷۸	خلاصه نتایج

۵۷۸	بژوهشهای مربوط
۵۷۹	شرایط تسهیل‌کننده خارج از درمان
۵۸۰	شرایط تسهیل‌کننده و زوج‌درمانی
۵۸۱	ارزیابی نظریه راجرز
۵۸۵	فصل ۱۷ مزلو: نظریه کل‌نگر - پویشی
۵۸۶	زندگینامه آبراهام اج. مزلو
۵۹۱	نظر مزلو درباره انگیزش
۵۹۱	سلسله‌مراتب نیازها
۵۹۶	نیازهای هنرشناسی
۵۹۶	نیازهای شناختی
۵۹۷	نیازهای روان‌رنجور
۵۹۸	بحث کلی درباره نیازها
۶۰۱	خودشکوفایی
۶۰۱	ارزشهای افراد خودشکوف
۶۰۲	ملاکهای خودشکوفایی
۶۰۴	ویژگیهای افراد خودشکوف
۶۰۸	Gemeinschaftsgefühl (علاقه اجتماعی)
۶۱۰	محبت، میل جنسی، و خودشکوفایی
۶۱۱	فلسفه علم
۶۱۲	ارزیابی خودشکوفایی
۶۱۴	عقد یونس
۶۱۵	روان‌درمانی
۶۱۶	بژوهشهای مربوط
۶۱۶	خودشکوفایی و روابط میان‌فردی صمیمانه
۶۱۷	خودشکوفایی و خلاقیت
۶۱۷	خودشکوفایی و خودپذیری
۶۱۸	ارزیابی نظریه مزلو
۶۲۳	فصل ۱۸ می: روان‌شناسی وجودی
۶۲۴	زندگینامه رولو می
۶۲۸	پیشینه وجودگرایی
۶۲۹	وجودگرایی چیست؟
۶۳۰	مفاهیم اساسی
۶۳۲	مورد فیلیپ
۶۳۴	اضطراب

۶۳۵	اضطراب بهنجار
۶۳۵	اضطراب روان رنجور
۶۳۶	گناه
۶۳۷	قصدمندی
۶۳۸	مراقبت، عشق، و خواست
۶۳۸	وحدت عشق و خواست
۶۳۹	انواع عشق
۶۴۱	آزادی و سرنوشت
۶۴۱	تعریف آزادی
۶۴۱	انواع آزادی
۶۴۲	تعریف سرنوشت
۶۴۳	سرنوشت فیلیپ
۶۴۳	قدرت اساطیر
۶۴۵	آسیب روانی
۶۴۶	روان‌درمانی
۶۴۸	پژوهشهای مربوط
۶۵۰	ارزیابی نظریه می
۶۵۵	منابع
۶۷۱	واژه‌نامه

درباره نویسندگان

جس. فیست استاد و مدیر گروه روان‌شناسی در دانشگاه ایالتی مکنیس، در شهر لیک چارلز، ایالت لوئیزیانا است. او علاوه بر تألیف مشترک نظریه‌های شخصیت، ویراست پنجم با پسرش گریگوری، کتابی با عنوان روان‌شناسی تندرستی: درآمدی بر رفتار و تندرستی، ویراست چهارم نوشته است. او مدرک لیسانس خود را از دانشگاه سنت ماری واقع در شهر پلینز و مدارک فوق لیسانس و دکترای خود را از دانشگاه ایالتی ویجیتا و دانشگاه کاتراس دریافت کرده است. علاقه پژوهشی او در زمینه خاطرات اوایل کودکی است.

گریگوری جی. فیست استادیار روان‌شناسی و مدیر تحقیقات فوق لیسانس در کالج ویلیام و ماری در شهر ویلیامزبورگ ایالت ویرجینیاست. او در دانشگاه ایالتی سن‌خوزه واقع در کالیفرنیا نیز تدریس کرده است. او دکترای خود را در روان‌شناسی شخصیت از دانشگاه کالیفرنیا واقع در شهر برکلی و مدرک لیسانس خود را از دانشگاه ماساچوست واقع در شهر آمهرست دریافت کرده است. او در زمینه شخصیت و خلاقیت، مشاهیر علم، و روان‌شناسی علم آثار زیاد منتشر کرده است. پژوهش او در زمینه خلاقیت، وی را به دریافت جایزه بخش روان‌شناسی و هنر (بخش ۱۰) انجمن روان‌شناسی آمریکا مفتخر کرد. او در حال حاضر مشغول نگارش کتابی با عنوان منشأ علم: درآمدی بر روان‌شناسی علم است که انتشارات دانشگاه ییل آن را منتشر خواهد کرد. او همچنین عضو هیئت‌مدیره نشریه Review of General Psychology است.

پیشگفتار نویسندگان

چه چیزی باعث می‌شود افراد به این صورت رفتار کنند؟ آیا افراد از کارهایی که انجام می‌دهند آگاه‌اند یا اینکه رفتار آنها نتیجه انگیزه‌های پنهان ناهشیار است؟ آیا برخی افراد ذاتاً خوب و برخی شریر هستند؟ یا اینکه همه افراد استعداد خوب یا شریر بودن را دارند؟ آیا رفتار انسان عمدتاً محصول طبیعت است یا اینکه عمدتاً عوامل محیطی آن را شکل می‌دهند؟ آیا افراد می‌توانند شخصیت خود را آزادانه انتخاب کنند یا شکل دهند، یا اینکه نیروهای زندگی آنها را تعیین می‌کنند که از کنترل آنها خارج هستند؟ آیا انسانها به وسیله شباهت‌هایشان بهتر توصیف می‌شوند یا اینکه بی‌همتایی، ویژگی اصلی انسانهاست؟ چه عواملی باعث می‌شوند برخی افراد شخصیت نابهنجاری را پرورش دهند در حالی که دیگران به سمت سلامت روانی پیش بروند؟

فیلسوفان، دانشمندان، و متفکران مذهبی هزاران سال است که این سؤالات را مطرح و درباره آنها بحث کرده‌اند، اما اغلب این بحث‌ها براساس عقاید شخصی آنها استوار بودند که تحت تأثیر ملاحظات سیاسی، اقتصادی، مذهبی، و اجتماعی قرار داشتند. بعداً، نزدیک به اواخر قرن نوزدهم، پیشرفتهایی در زمینه توانایی انسان در سازمان دادن، توجیه کردن، و پیش‌بینی کردن اعمالش صورت گرفت. پیدایی روان‌شناسی به عنوان بررسی علمی رفتار انسان، سرآغاز روش منظم‌تری برای بررسی شخصیت انسان بود.

نظریه‌پردازان پیشین شخصیت، مانند زیگموند فروید، آلفرد آدلر، و کارل یونگ، برای ساختن نظریه‌هایی درباره رفتار انسان، عمدتاً بر مشاهدات بالینی متکی بودند. با اینکه اطلاعات این نظریه‌پردازان از اطلاعات مشاهده‌گران قبلی منظم‌تر بودند، اما آنها نیز به شیوه شخصی در نظر گرفتن اوضاع و احوال ادامه دادند، و به همین خاطر، از ماهیت انسان برداشتهای متفاوتی کردند.

نظریه‌پردازان بعدی شخصیت، سعی کردند برای آگاه شدن از رفتار انسان، از تحقیقات تجربی استفاده کنند. این نظریه‌پردازان نظریه‌های موقتی ساختند، فرضیه‌هایی را آزمودند، و بعد در نظریه‌های خودشان تجدیدنظر کردند. به عبارت دیگر، آنها ابزارهای تحقیق علمی و نظریه علمی را در زمینه شخصیت انسان به کار بردند. البته، علم از گمانه‌زنی، تخیل، و خلاقیت جدا نیست، و همه آنها برای ساختن نظریه‌ها ضروری هستند. هر یک از نظریه‌های شخصیت که در این کتاب بحث شده‌اند، از نظریه‌ای براساس مشاهدات تجربی و گمانه‌زنی تخیلی به وجود آمده‌اند. به علاوه، هر نظریه، بازتاب شخصیت پدیدآورنده آن است.

بنابراین، نظریه‌های مختلفی که در این کتاب بحث شده‌اند، بازتابی از پیشینه فرهنگی منحصربه‌فرد،

تجربیات خانوادگی، و آموزش حرفه‌ای پدیدآورندگان آنهاست. با این حال، سودمندی هر نظریه براساس شخصیت آفریننده آن ارزیابی نشده است، بلکه براساس توانایی آن در موارد زیر ارزیابی شده است: (۱) تولید پژوهش، (۲) ابطال‌پذیری، (۳) منسجم کردن دانش تجربی موجود، و (۴) توصیه پاسخهای عملی برای مشکلات روزمره. بنابراین، ما هر یک از نظریه‌های بحث شده در این کتاب را طبق این چهار ملاک، به علاوه (۵) همسانی درونی آن و (۶) سادگی آن، ارزیابی می‌کنیم. برخی از نظریه‌های شخصیت، علاوه بر این شش ملاک، به رشته‌های دیگری چون جسامه‌شناسی، آموزش و پرورش، روان‌درمانی، تبلیغات، مدیریت، اسطوره‌شناسی، مشاوره، هنر، ادبیات، و مذهب، کمک کرده‌اند.

۵ ویراست پنجم

ویراست پنجم نظریه‌های شخصیت حاوی مطالب تازه زیادی است، اما تأکید بر ویژگیهای قوی و منحصربه‌فرد ویراستهای پیشین، یعنی، پیش‌درآمدهای آموزنده فصل، اطلاعات زندگینامه‌ای گسترده، سبک نگارش روان، برداشت‌های تفکربرانگیز از انسان به گونه‌ای که هر نظریه‌پرداز آن را در نظر می‌گیرد، و ارزیابیهای ساخت‌دار هر نظریه را ادامه داده‌ایم. حاشیه‌نویسی مطالب خواندنی پیشنهادی به وب‌سایت کتاب در <http://www.mhhe.com/feist5> منتقل شده است تا پژوهش کامپیوتری تسهیل شود. ویراست پنجم، مانند ویراستهای پیشین، بر منابع اصلی و جدیدترین تدوین هر نظریه استوار است. مفاهیم و نظریه‌های قبلی فقط در صورتی منظور شده‌اند که اهمیت خود را در نظریه بعدی حفظ کرده باشند یا برای آگاه شدن از نظریه نهایی اهمیت داشته باشند.

با اینکه نظریه‌های شخصیت، نظریه‌های دشوار و پیچیده‌ای را کاوش می‌کند، ما از زبان روشن، مرجز، و قابل درک و سبک نگارش غیررسمی استفاده کرده‌ایم. این کتاب برای دانشجویان مقطع لیسانس طراحی شده است و کسانی که از حداقل اطلاعات روان‌شناختی برخوردار هستند، باید مطالب آن را درک کنند. با این حال، سعی نکرده‌ایم معنی اصلی نظریه‌پرداز را بیش از حد ساده کنیم یا از آن تخلف نماییم. ما زمانی که مناسب بوده است، نظریه‌ها را با هم مقایسه کرده‌ایم، و برای اینکه نشان دهیم چگونه می‌توان نظریه‌های مختلف را در زندگی روزمره به کار برد، مثالهای متعددی را منظور کرده‌ایم. واژه‌نامه آخر کتاب حاوی تعریفهای اصطلاحات فنی است که خیلی از آنها از دیدگاه نظریه‌پرداز خاص است.

مطالب و ساختار کتاب

این ویراست، ۲۳ نظریه‌پرداز شخصیت بسیار بانفوذ را در بر دارد. ما بر شخصیت بهنجار تأکید می‌کنیم، اما در جای مناسب، بحث کوتاهی را درباره نابهنجاری و روشهای روان‌درمانی منظور کرده‌ایم. چون هر نظریه، ابراز عقیده منحصر به فرد سازنده آن درباره دنیا و انسان است، ما در رابطه با هر نظریه‌پرداز، اطلاعات زندگینامه‌ای را منظور کرده‌ایم تا خوانندگان فرصت آشنا شدن با نظریه و نظریه‌پرداز را داشته باشند.

نظریه‌های شخصیت به پنج زمینه کلی تقسیم شده است که با فصل نکات مقدماتی در بخش ۱ آغاز می‌شود. نظریه پردازان روان‌پویشی در بخش ۲، فصل ۲ تا ۹ بحث شده‌اند. فروید، اولین نظریه پرداز شخصیت، ابتدای این فهرست قرار دارد. نظریه پردازان دیگر - آدلر، یونگ، کلین، ماهر، کوهاث، کرنبرگ، بولبی، هورنای، فروم، سالیوان، و اریکسون - همگی بر عوامل تعیین‌کننده ناهشیار رفتار تأکید داشتند و همه آنها به طریقی تحت تأثیر فروید بودند.

بخش ۳، نظریه پردازان یادگیری رفتاری و شناختی را ارائه می‌دهد. از جمله دیدگاه‌های این گروه عبارت‌اند از: رویکرد رفتاری رادیکال اسکینر، نظریه اجتماعی - شناختی بندورا، نظریه یادگیری اجتماعی راتر، و سیستم شخصیت شناختی - عاطفی میشل.

در بخش ۴، درباره نظریه‌های آمادگی، از جمله نظریه‌های صفت و عاملی کتل و آیزنک، به علاوه نظریه آمادگی شخصی آلپورت بحث می‌کنیم. با این حال، تأکید آلپورت بر بی نظیر بودن شخصیت، به نظریه او ظاهر انسان‌گرای نیرومندی می‌دهد.

بخش ۵، نظریه‌های انسان‌گرایی / وجودی کلی، راجرز، مزلو، و میی را در بر دارد. البته، نظریه منحصر به فرد کلی، تقریباً در طبقه‌بندی نمی‌گنجد.

خوانندگانی که به اطلاعات بیشتر علاقه‌مند هستند، لطفاً به وب‌سایت کتاب در <http://www.mhhe.com/feist5> برای ارزیابی مختصر نظریه‌های مختلف، بحث درباره اهمیت شخصیت خود نظریه پرداز در شکل دادن به نظریه شخصیت، و گمانه‌زنی‌های نویسندگان درباره مسیرهای آتی نظریه شخصیت، مراجعه کنند.

جس فیست
گریگوری فیست

پیشگفتار مترجم

درس نظریه‌های شخصیت یکی از مباحث جذاب روان‌شناسی است که دانشجویان رشته‌های روان‌شناسی و مشاوره علاقه زیادی به آن دارند. این شاخه از روان‌شناسی به قدری گسترده است که به سختی می‌توان درباره همه نظریه‌پردازان مهم آن در طول یک ترم تحصیلی بحث کرد. از آنجایی که شخصیت فرایند بسیار پیچیده‌ای است که در طول عمر شکل می‌گیرد، برای توجیه آن دیدگاه‌های گوناگونی وجود دارد. بنابراین، برای آگاهی از این فرایند، لازم است دانشجویان با کلیه نظریه‌پردازان اصلی آن آشنا شوند. بعد از اینکه دانشجویان با نظریه‌های اصلی شخصیت آشنا شدند تازه درمی‌یابند که این فرایند چقدر پیچیده است و برای تعریف آن، دیدگاه‌های گوناگون را در ذهن دارند که این خود، تکلیف تعریف کردن آن را دوچندان مشکل می‌کند.

خوشبختانه در ده سال گذشته منابع متعددی درباره شخصیت، ترجمه و تألیف شده‌اند، به طوری که دانشجویان و مدرسان محترم با کمبود منبع مواجه نیستند. مترجم، ویراستهای پنجم و ششم نظریه‌های شخصیت تألیف شولتزها را نیز ترجمه کرده و آنها را در اختیار علاقه‌مندان قرار داده است که با استقبال دانشجویان و مدرسان عزیز روبه‌رو شد. در ضمن، این عزیزان بازخوردهایی را درباره مطالب، اصطلاحات، و ترجمه این ویراستها به مترجم دادند که ضمن تشکر از توجه آنها، کلیه این نکات در ترجمه این اثر ملحوظ شده است.

علت انتخاب این کتاب برای ترجمه، ساختار و محتوای بسیار جالب و غنی آن است. به علاوه، نظریه‌های شخصیت دیگری غیر از نظریه‌های موجود در کتاب شولتزها در این کتاب منظور شده است که به درس نظریه‌های روان‌درمانی دانشجویان رشته روان‌شناسی بالینی و مشاوره کمک شایانی می‌کند. دانشجویان و همکاران مدرس می‌دانند که مبحث شخصیت برای درسهای آسیب‌شناسی روانی، روان‌شناسی بالینی، روان‌شناسی رشد، نظریه‌های روان‌درمانی، و چند درس دیگر، بسیار حیاتی است. زیرا کلیه نظریه‌پردازان درمانهای محتوایی (نه فرایندی)، نظریه‌های روان‌درمانی و آسیب‌شناسی خود را از نظریه‌های شخصیت خویش به دست آورده‌اند.

از آنجایی که برخی از نظریه‌پردازان شخصیت، مانند فروید، هورنای، فروم، و یونگ، علاوه بر نظریه‌های شخصیت، کتابهایی را برای عموم مردم نوشته‌اند و بسیاری از آنها ترجمه شده و در اختیار علاقه‌مندان قرار دارند، مترجم به دانشجویان عزیز توصیه می‌کند برای گسترش دادن آگاهی خود از دیدگاه‌های این نظریه‌پردازان و برداشتی که از ماهیت انسان داشتند، در فرصتهای فراغت، به خواندن آنها همت گمارند.

در خاتمه، مترجم از کلیه همکاران مدرس، درمانگر، و دانشجویان عزیز انتظار یاری‌رسانی دارد و با اینکه تمام تلاش و تجربه خود را در ترجمه این اثر به کار گرفته است، به دریافت نقطه‌نظرهای ایشان برای منظور کردن آنها در ترجمه ویراستهای بعدی، چشم دوخته است. مترجم لازم می‌داند از آقای قاسم شمس، مدیر نشر روان که ترجمه این اثر را بازخوانی نموده و ابهامات موجود در آن را متذکر شدند و به انتشار آن اقدام کردند، و خانم منصوره خانلری که با دقت و نظم خاصی آن را حروفچینی کردند، سپاسگزاری نماید.

یحیی سید محمدی

تابستان ۱۳۸۴